

Bestuursvoorstel

Onderwerp: ontwerp-projectplan Waterwet kadeversterking Borgsloot incl. m.e.r.-beoordeling Nummer: 3833	Agendapunt: 8
--	---------------

DB: Ja 30-05-2023	BPL: Nee	FAZ: Nee	VVSW: Nee	AB: Nee
-----------------------------	-----------------	-----------------	------------------	----------------

Opsteller: Thimo Bonder, (0598) 69 3476 Beleid, Projecten en Laboratorium	Opdrachtgever: Jan van der Laan	Portefeuillehouder: Martijn van Mensvoort
---	---	---

Ondersteuning van de afdeling: ☒ Technisch ☒ Juridisch ☒ Financieel ☐ Staf ☒ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging

Externe betrokkenen:	Reden:
Provincie Groningen	Bevoegd gezag voor Wet Natuurbescherming en Ontgrondingsmelding
Gemeente Groningen	Bevoegd gezag voor ruimtelijke ordening, verwerven van gronden langs het kadetraject en afstemming m.b.t. aanpassen fietspad.
Bureau Meerstad	Afstemming werkzaamheden
Grondeigenaren	Verwerven van gronden langs het kadetraject
Aanwonenden	Afstemming m.b.t. aanpassingen waterkering op privéterrein.
Gasunie	Afstemming m.b.t. verwijderen loze gasleiding in kade en afstemming ontwerp en uitvoering kadeversterking i.r.t. nieuwe gasleiding.
Kabels & leiding eigenaren	Afstemming

Samenvatting: De regionale waterkering langs de westzijde van de Borgsloot, vanaf gemaal de Borg tot aan de Driebondsweg, is getoetst en voldoet niet aan de gewenste normen. Over een lengte van ca. 1,6 km wordt de huidige kwelsloot landinwaarts verplaatst en zal de kade worden verhoogd en verbreed en het talud aan de landzijde verflauwd. Daarnaast worden enkele knelpunten zoals een kistdam die einde levensduur is en een verlaagd fietspad opgelost. Tevens zal de in de kade aanwezige, buitengebruik zijnde, gasleiding gelijktijdig met de kadeversterking worden verwijderd. In een planvormingsproces zijn benodigde onderzoeken uitgevoerd, is een ontwerp opgesteld en is uitvoerig overleg gevoerd met belanghebbenden. Tegelijk met de te doorlopen projectplanprocedure waterwet lopen de vergunning- en ontheffingsprocedures voor de uitvoering van het kadeproject. Evenals de laatste gesprekken met enkele grondeigenaren om tot overeenstemming te komen voor aankoop van gronden. Middels de projectplanprocedure wordt om vaststelling van het concept-projectplan gevraagd.

Duurzaamheidsparagraaf: Ja, duurzaam GWW

Begrotingsaspecten: Nee

Bestuursvoorstel

DB voorstel:

- Instemmen met het ontwerp-projectplan Waterwet kadeversterking Borgsloot incl. bijlagen;
- Het ontwerp-projectplan Waterwet kadeversterking Borgsloot incl. bijlagen ter inzage leggen;

Bijlagen:

- ontwerp-projectplan Waterwet Borgsloot incl. bijlagen

Besluit/opmerkingen bestuur:

Het dagelijks bestuur besluit overeenkomstig het voorstel.

Paraaf secretaris-directeur:

Inleiding

De waterkering langs de Borgsloot, vanaf gemaal de Borg tot aan de Driebondsweg, is getoetst en voldoet niet aan de gewenste normen. De waterkering is afgekeurd op hoogte, binnenwaartse stabiliteit en piping. Het te versterken traject ligt aan de westzijde van de Borgsloot en heeft een lengte van 1,6km. In het traject zijn 3 woningen aanwezig.

Naast het voldoen aan de normen heeft het project ook als doel om het traject zodanig in te richten dat het voor het waterschap gemakkelijker te onderhouden is. Daarnaast worden enkele knelpunten zoals een kistdam die aan het einde van de levensduur is en een te laag gelegen kruisend fietspad ook opgepakt. Met het ontwerp-projectplan wordt het plan vastgesteld voor de wijziging van de waterkering waarbij de waterkering weer voldoet aan de T=100-normering zoals vastgesteld door de provincie Groningen.

Figuur 1: Trajectoverzicht kadeversterking Borgsloot incl. dijkvakken

Voorgeschiedenis/eerdere besluitvorming/beheerplan

In 2012 hebben er werkzaamheden plaatsgevonden aan deze regionale waterkering. Dit betrof het ophogen en aanbrengen van stortsteen op het buitentalud van de waterkering. Door de aanwezigheid van een hogedrukgasleiding van de Gasunie in de kade bleek dat het niet mogelijk was om te voldoen aan de stabiliteitsnormen uit de Leidraad Toetsen op Veiligheid Regionale Waterkeringen (STOWA). Na afstemming met de Gasunie bleek destijds dat de leiding tegen einde levensduur aanliep en in de nabije toekomst verwijderd zou worden en vervangen voor een leiding verder landinwaarts. Dat is in 2021 gebeurd.

De nieuwe toetsingsronde voor de periode 2022-2027 was daarmee tevens aanleiding om nogmaals het traject te toetsen, het traject is wederom afgekeurd op binnenwaartse stabiliteit en piping.

Om de planvoorbereiding voor de kadeversterking op te starten is er in juni 2022 een voorbereidingskrediet verstrekt (bestuursvoorstel 3607). Om in te spelen op de invoering van de omgevingswet is er ook een kennisgeving voornemen en participatie gepubliceerd (bestuursvoorstel 3616).

Met de uitvoering van dit kadeproject geven wij voor een deel invulling aan de maatregel “5.3.3 Verbeteren urgente kadetrajecten uit 2^e toetsingsronde” uit het waterbeheerprogramma 2022-2027

Huidige situatie/analyse van het probleem

De regionale waterkering moet voldoen aan de geldende veiligheidsnormen voor regionale waterkeringen. Het traject langs de Borgsloot is afgekeurd op stabiliteit en piping, dit noemen we faalmechanismen.

Wanneer de binnenwaartse stabiliteit niet op orde is, bestaat het risico dat delen van de grondkade kunnen afschuiven. Hoogwater veroorzaakt dan in de kade een verlies aan evenwicht.

Bij piping stroomt, als gevolg van een drukverschil, hoogwater in boezemzijde en laagwater in de polder, kwelwater door de waterkering heen naar de polder. Uiteindelijk kan dit water zand meevoeren en zullen tunnelvormige ruimtes ontstaan met als gevolg dat de kering kan verzakken of doorbreken.

De hoogwaterperiode in februari 2022 heeft ook laten zien dat microstabiliteit binnenwaarts een probleem is. Vlakbij gemaal de Borg is er schade ontstaan aan het talud van de kwelsloot. De schade is weergegeven in de volgende afbeelding.

Figuur 2: Schade aan sloottalud bij de Borgsloot als gevolg van slechte microstabiliteit binnenwaarts. Vond plaats tijdens hoogwater in 2022.

Beschrijving en onderbouwing/oplossing /plan en eventuele alternatieven

Op basis van de gestelde functionele eisen zijn de te nemen waterstaatkundige en waterhuishoudkundige maatregelen per dijkvak (7 dijkvakken in totaal) in het projectplan nader uitgewerkt. In de verkenningsfase zijn verschillende varianten voor een afdoende oplossing afgewogen. In de variantenstudie is een afweging gemaakt voor waterveiligheid, levensduurkosten, planologie, vergunningen, beheer en onderhoud, duurzaamheid, omgevingsmanagement, ruimtelijke kwaliteit, ecologie en kabels en leidingen. Dit heeft per dijkvak geleid tot een voorkeursvariant.

Deze voorkeursvariant is zowel intern als extern afgestemd en heeft geleid tot een definitief ontwerp zoals nu gepresenteerd in het ontwerp-projectplan. De onderstaande tabel geeft de voornaamste maatregelen weer per dijkvak.

Dijkvak	Maatgevend faalmechanisme	Te nemen maatregel
1	Piping en microstabiliteit	- Verleggen kwelsloot landinwaarts - Verflauwen binnentalud (t.b.v. beheer & onderhoud)
2	Buitenwaartse stabiliteit (huidige kistdam in slechte staat)	- Vervangen kistdam voor stalen damwand
3	Piping	- Verleggen kwelsloot landinwaarts - Verflauwen binnen talud (t.b.v. beheer & onderhoud)
4	Hoogte	- Ophogen kade - Ophogen fietspad
5	Binnenwaartse stabiliteit	- Aanbrengen steunberm
6	Piping en binnenwaartse stabiliteit	- Verleggen kwelsloot landinwaarts - Verflauwen binnentalud - Toepassen grondverbetering in onderhoudspad
7	Binnenwaartse stabiliteit	- Verleggen kwelsloot landinwaarts - Verflauwen binnentalud

Risico's en kansen

Aanwezige risico's zijn vertraging door uitlopende (vergunningen)procedures en de beperking dat vanwege de veiligheid bepaalde werkzaamheden buiten het stormseizoen moeten worden uitgevoerd. Daarnaast is de uitvoeringsstabiliteit een risico, de stabiliteitsberekeningen geven aan dat met name in dijkvak 7 er 3 ophoogslagen nodig zijn om alle grond aan te brengen met een zettingstijd tussen de ophoogslagen van ten minste 31 dagen. Dit werkt kostenverhogend in de uitvoering, langere benodigde zettingstijd in ondergrond is een tijds- en geldrisico vanwege o.a. langer instandhouding transportroutes.

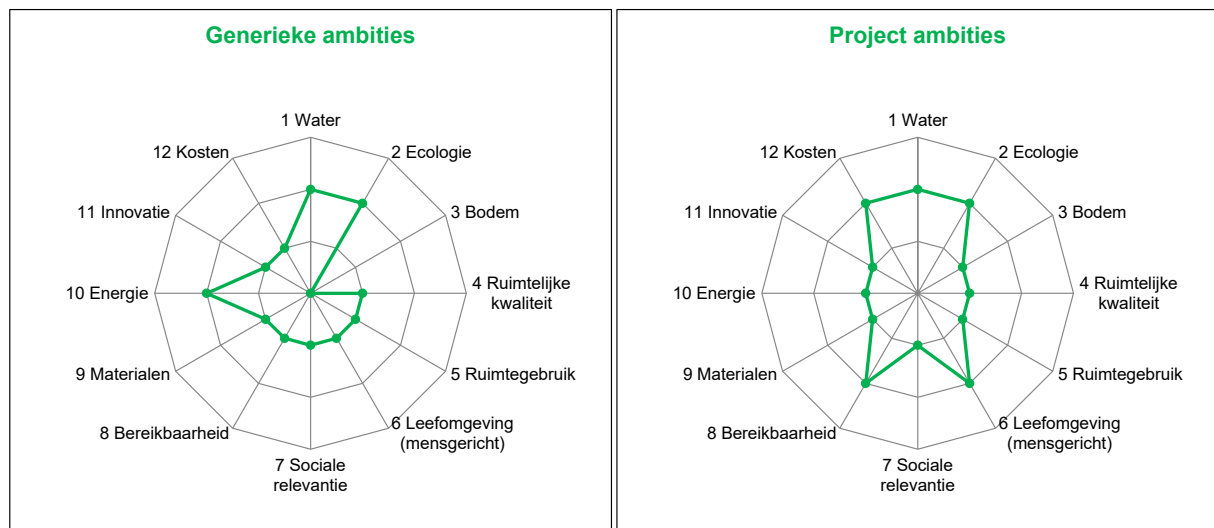
(Water)bodemvervuilingen, onverwachte ongesprongen explosieven, stagneren waterafvoer, werken in stormseizoen, stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden zijn allen voldoende onderzocht om hier in de uitvoering rekening mee te houden.

Archeologisch waarden worden momenteel verder onderzocht door middel van een verkennend en een karterend booronderzoek. Het aantreffen van archeologische waarden kan een tijds- en geldrisico vormen doordat in de uitvoering aanvullende begeleiding nodig is.

De mogelijke aanwezigheid van asbest in de grond van dijkvak 5 wordt tevens onderzocht, als dit aanwezig is dan zal dit moeten worden gesaneerd wat een tijds- en geldrisico met zich mee brengt.

De kans van het plan is dat het kadetraject volledig geschikt gemaakt wordt om de kade te onderhouden met breedspoormateriaal, daar waar dat kan niet kan worden met aanwonenden afspraken gemaakt over het onderhoud.

Duurzaamheidsparagraaf (duurzaam GWW)

1. Water, 2. ecologie en 3. bodem

In de planvoorbereiding is onderzocht of de baggerspecie uit de Borgsloot kostenefficiënt kon worden toegepast, dit bleek helaas niet zo. Op het binnentalud en steunberm zaaien we kruiden- en of bloemenmengsel in plaats van een grasmengsel. Dit is goed voor biodiversiteit. Daarnaast wordt het talud van de kwelsloot flauwer dan in huidige situatie, dat heeft een voordeel voor microstabiliteit in sloottalud maar zorgt ook voor een beter habitat voor de hei- en poelkikker.

4. Ruimtelijke kwaliteit, 5. Ruimte gebruik en 6. Leefomgeving en 7. Sociale relevantie.

Gebruik van flauwere taluds en kruidenmengsels zorgen voor een natuurlijker inrichting en is aantrekkelijker voor een toekomstig gewenst wandelpad over het onderhoudspad. In de planvormingsfase is onderzocht welke maatregelen nodig zijn voor het ontwerpen op basis van een T=300 normering i.p.v. T=100 norm. Voor een T=300 norm zou de sloot nog eens 5 meter verder landinwaarts worden gelegd, dit valt binnen de toekomstige beschermingszone van de kade. Mocht de normering voor dit traject in de toekomst worden verzaamd dan is het aanvullend benodigde ruimtebeslag gewaarborgd. Het traject wordt grotendeels geschikt gemaakt voor ons huidige onderhoudsmaterieel, uitzondering daar bij de aanwezige woningen.

8. Bereikbaarheid, 9. Materialen, 10. energie

Een met breedspoormaterieel te onderhouden kade is mogelijk door verbreding van de kruin en het aanpassen/toevoegen van op- en afritten naar de kade. Met Bureau Meerstad zijn we in overleg over gebiedseigen grond die bij de ontwikkeling van Meerstad vrijkomt. Dit houdt ook de transportafstanden beperkt. In het ontwerp is er ruimte vrijgelaten voor welke grondsoort wordt toegepast. Beperken van de onderhoudsbewegingen door het kunnen toepassen van breedspoormaterieel betekent een lager energiegebruik.

11. Innovatie en kosten

Innovatieve oplossingen voor het beverproof maken van de kade zijn besproken maar zijn niet effectiever of handiger gebleken dan de bestaande oeverbescherming in de vorm van de aanwezigheid van stortsteen op het buitentalud.

Om de kosten te beperken zal er werk met werk worden gemaakt bij het verwijderen van de oude gasleiding en het verbeteren van de kade.

Extern betrokkenen/extern overleg

Tijdens de planvormingsfase is uitgebreid overleg geweest met belanghebbenden. In de eerste plaats is het project door middel van een kennisgeving voornemen en participatie kenbaar gemaakt aan de omgeving. Tevens is er een informatiebijeenkomst gehouden om geïnteresseerden te informeren over de voorgenomen werkzaamheden. In meerdere stappen zijn de wensen van belanghebbenden opgehaald en waar mogelijk meegenomen in het plan. Dit is naar hen teruggekoppeld en de gehonoreerde wensen zijn opgenomen in het ontwerp.

Meerstad

Met bureau Meerstad is de aanpassing van de waterkering besproken, voor hen leidt dit niet tot significante wijzigingen. Bureau Meerstad heeft de nieuwe ontsluitingsweg van de wijk Meerstad en rotonde over de Borgsloot gerealiseerd. Met hen is dan ook afgestemd hoe de in- en uitritten naar de kade voor beheer & onderhoud moeten worden gemaakt.

Ook is met Bureau Meerstad afgestemd over raakvlakken met andere projecten en waar synergie kan worden gevonden worden er nog gesprekken gevoerd over de levering van gebiedseigen grond.

Gemeente Groningen

Met de gemeente Groningen is afgestemd over het ophogen van het fietspad en de fietsbrug (Kerkepad) tussen de Middelberterweg en Hoofdweg. Daarnaast is er met de gemeente gesproken over het aankopen van gronden om de verbreding van de kade en het verplaatsen van de kwelsloot mogelijk te maken. Tevens is gemeente bevoegd gezag betreffende archeologie.

Provincie Groningen

De provincie is bevoegd gezag betreffende ontgrondingen en de Wet Natuurbescherming, hierover heeft afstemming plaats gevonden

Direct aanwonenden en grondeigenaren

Langs het traject staan drie woningen op of vlak bij de kade. Met hen zijn meerdere keukentafelgesprekken gevoerd om de noodzaak en impact van het plan te bespreken en daarnaast hun belangen mee te kunnen nemen in het ontwerp. Ook met grondeigenaren zijn gesprekken gevoerd over de aanpassing van de kade. Met hen worden momenteel gesprekken gevoerd om gronden aan te kopen om het plan te realiseren. Zowel aanwonenden en grondeigenaren zijn positief over de aanpassingen.

Kabels en leiding-eigenaren

Langs en kruisend met de Borgsloot zijn meerdere kabels en leidingen aanwezig. Deze zijn getoetst op de NEN-3651 waarbij het gaat om de waterveiligheid van kruisende en langsliggende leidingen. Op één locatie is een kruisende locatie die als gevolg van de optredende zettingen moet worden verlegd, hierover zijn afspraken met Enexis gemaakt.

Met de Gasunie zijn afspraken gemaakt over instandhouding van de nieuwe gasleiding (2021) en het verwijderen van de oude gasleiding.

Financiën

Voor de kadeversterking van de Borgsloot is in de AB-vergadering van juni 2022 voor het doorlopen van de planvoorbereiding een voorbereidingskrediet van € 855.000,- beschikbaar gesteld. Dit was bedoeld voor onderzoeken, omgevingsproces, ontwerpwerkzaamheden en risicoreservering. Daarnaast is in dezelfde vergadering een krediet beschikbaar gesteld om de benodigde grondaankopen (€ 185.000,-) te realiseren. Derhalve is tot nu toe € 1.040.000,- aan krediet beschikbaar gesteld.

In de meerjarenraming 2023-2026 is in het meerjareninvesteringsprogramma rekening gehouden met een totale investering van € 4 miljoen voor dit project. Het voorbereidingskrediet en krediet voor grondaankopen maken hier onderdeel van uit.

De totale kosten voor de uitvoering van het plan (exclusief de reeds beschikbare kredieten) worden op dit moment geraamd op € 4.025.000,-. In de AB-vergadering van oktober 2023 zal een uitvoeringskrediet aangevraagd worden op basis van de inschrijfsom van de aannemer. Dan wordt ook uitvoeriger ingegaan op de definitieve uitvoeringskosten.

Wettelijke kader/juridische procedure/inspraak

Projectplan Waterwet-procedure

Voor de werkzaamheden is de procedure voor een projectplan Waterwet aan de orde, deze is als volgt:

- Het ontwerp-projectplan dient te worden vastgesteld door het Dagelijks Bestuur (DB) van het waterschap
- Na vaststelling wordt het ontwerp-projectplan gedurende 6 weken ter inzage gelegd. Gedurende deze terinzagelegging kunnen zienswijzen worden ingediend op het plan.
- Op basis van deze ingediende zienswijzen wordt een reactienota opgesteld en samen met het (eventueel aangepaste) projectplan ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur (AB) voorgelegd.

- Het projectplan wordt behandeld in de (commissie)vergadering van het AB. Hierbij is er voor belanghebbenden ook de mogelijkheid tot het gebruikmaken van spreekrecht.
- Na vaststelling wordt door het AB het vastgestelde projectplan gepubliceerd. Het projectplan is de dag na publicatie van kracht.

Voor belanghebbende is er daarna de mogelijkheid om tegen het besluit in beroep te gaan bij de rechtbank (afdeling Bestuursrecht). Tegen de uitspraak van de rechtbank kan vervolgens een hoger beroepsschrift worden ingediend bij de Raad van State. Het indienen van een beroep staat echter de uitvoering van de werkzaamheden zoals benoemd in het projectplan niet in de weg. Dit is alleen aan de orde indien een verzoek tot een voorlopig voorziening wordt ingediend bij de voorzieningenrechter.

Bestemmingsplan en overige vergunningen

De werkzaamheden kunnen planologisch worden ingepast waardoor er geen sprake is van een bestemmingplanherziening of omgevingsvergunning strijdig gebruik. Voor de uitvoering van het werk wordt een omgevingsvergunning en een ontheffing Wet Natuurbescherming aangevraagd. Deze procedures lopen gelijktijdig met de projectplanprocedure.

Grondverwerving

De aanpassingen aan de waterstaatswerken zoals beschreven in het projectplan kunnen slechts voor een deel gerealiseerd worden op gronden die in eigendom zijn bij het waterschap. Voor een groot deel worden de werkzaamheden gerealiseerd op gronden van de gemeente Groningen. Hierover heeft afstemming plaatsgevonden en is overeenstemming bereikt om de gronden aan te kopen. Het resterende deel wordt gerealiseerd op gronden van particuliere eigenaren. Vanaf het begin van de planvorming is met deze partijen afgestemd over de planuitwerking. De gesprekken verlopen constructief en de verwachting is dat met alle eigenaren in minnelijk overleg overeenstemming bereikt kan worden voordat het projectplan wordt vastgesteld. Voor de werkzaamheden, zoals opgenomen in het projectplan geldt dat, als er onverhoopt toch geen definitieve overeenstemming is met een grondeigenaar, met toepassing van de gedoogplicht Waterwet en/of onteigening (als ultimum remedium) alsnog de beschikking kan worden verkregen over de benodigde grondoppervlakte om de werken uit te voeren.

Communicatie

Met externe partijen, aanwonenden en belanghebbenden is afgestemd door middel van overleggen en keukentafelgesprekken. Belangstellenden zijn door middel van een informatiebijeenkomst aan het begin van de planuitwerking geïnformeerd over het voornemen van de werkzaamheden. Direct omwonenden waren daarvoor uitgenodigd.

Aan het begin van de terinzagelegging zal nogmaals een informatiebijeenkomst worden georganiseerd om de plannen toe te lichten. Direct omwonenden zullen door middel van een nieuwsbrief worden uitgenodigd. Overige belangstellenden worden geïnformeerd door een advertentie in het plaatselijke huis-aan-huisblad.

Met externe partijen, aanwonenden en belanghebbenden zal afstemming plaatsvinden over transportroutes en de werkzaamheden tijdens uitvoering.

Uitvoering/tijdspad

Bestuursvoorstel

Na besluitvorming door het Algemeen Bestuur (in oktober 2023) zullen de voorbereidingen voor de realisatie van het plan worden gestart. Daarbij wordt rekening gehouden met niet uitvoerbare periode (denk aan het stormseizoen en rustperiodes van beschermde soorten) en zal er in het voorjaar van 2024 worden gestart met de werkzaamheden. Dat gecombineerd met de slechte draagkracht in het noordelijk deel van het traject en de daarmee gepaarde extra ophoogslagen en tussenliggende zettingsperiodes zullen de werkzaamheden pas in 2025 volledig kunnen worden afgerond.

In 2024 is de kade in ieder geval grotendeels verbreed en is de kwelsloot verplaatst. Daarmee is het risico op het optreden van faalmechanisme binnenwaartse stabiliteit en piping weggenomen.

Voorstel

- Instemmen met het ontwerp-projectplan Waterwet kadeversterking Borgsloot incl. bijlagen;
- Het ontwerp-projectplan Waterwet kadeversterking Borgsloot incl. bijlagen ter inzage leggen

Harm Küpers
secretaris-directeur